

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NADALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson

Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus

Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 6

Tallinn, 15. veebruaril 1938

IV aastakäik

SISU:

CONTENTS:

Page

POLLUMAJANDUS

Kanamunatoodang ja -larvitus 110
Võipakkumise kujunemine ookeanitaguseist maist 111

TOOSTUS JA KAUBANDUS

Tööstus 1937. a. 113
Raudteetgevus detsembris 1937. a. 116
Lühiruudiseid 117

LAEVANDUS

Prahiturg veebruaris, ülevaade jaanuarist 118

HINNAD

Tähtsamad hinnad ja noteeringud 120

POLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 119
Põllumajanduslik väljavedu 121
Peekoniturg 121
Tapaloomade ja lihaturg 121
Kanamunaturg 122
Piimaturg 122
Teraviljaturg 122
Kartuliturg 123
Kalaturg 123

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 124

VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Briti majandus 1937. a. lõpul 125
Kaupade hinnad ja indeksid Leedus 1937. a. 127
Itaalia väliskaubandus 1937. a. 128

AGRICULTURE

Egg Production and Consumption 110
Butter Offerings from Overseas Countries 111

INDUSTRY AND TRADE

Industrial Activity in 1937 113
Activity of Railways in December, 1937 116
Sundry Information 117

SHIPPING

Freight Market in February and Review of Con-
ditions in January 118

PRICES

Prices and Quotations 120

AGRICULTURAL MARKETS

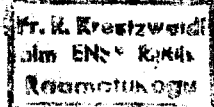
Butter Market 119
Exports of Agricultural Products 121
Bacon Market 121
Cattle and Meat Market 121
Egg Market 122
Milk Market 122
Grain Market 122
Potato Market 123
Fish Market 123

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 124

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

British Economy at the End of 1937 125
Commodities' Prices and Indexes in Lithuania in 1937 127
Hull's Foreign Trade in 1937 128

PÕLLUMAJANDUS

KANAMUNATOODANG JA -TARVITUS.

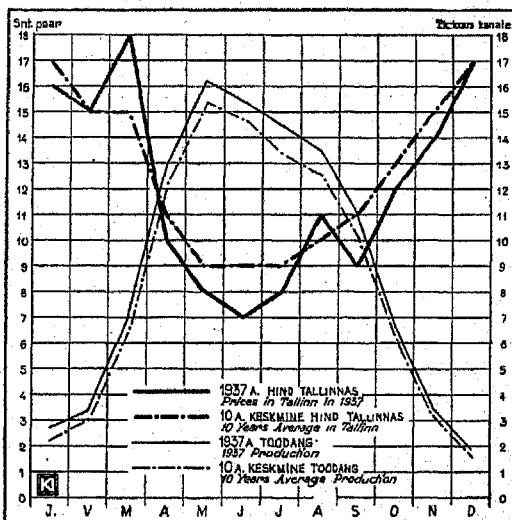
EGG PRODUCTION AND CONSUMPTION.

Kanapidamine on neid loomapidamisharusid, mis on arenenud viimasel ajal peagu pidevalt tõususuunas. 10 aastat tagasi arvestati kanade arvu 725,9 tuh., 1937. a. 1 350,5 tuh., suurenemine seega 86%. 1928. a. oli keskmiselt talundi kohta 5,4 kana, kuna 1937. a. juba 10,1. Kanade arv oli suurim talundi kohta 1937. a. Järvemaal — 15,0 kana, sellele järgnes Viljandi — 13,7, Viru — 12,7, Valga — 12,0, Harju — 10,5, Tartu — 10,2, Võru — 9,7, Pärnu — 8,6, Lääne- — 5,9, Petseri- — 4,4 ja Saaremaal 3,7 kanaga. Kanade koguarv oli aga suurim Virumaal, seetõttu kujunes ka kanamunade kogutoodang seal suurimaks. Kanamunatoodangu määrajaks on peamiselt kanade arv, kuna munatoodangus kana kohta maade järgi ei ole suuri erinevusi, sest pidamistingimused laiemas ulatuses on üle riigi kaunis tihtlased. Pidamistingimuste kohta võiks tähendada, et neid on viimasel ajal üle riigi parandatud. Nagu teada, on ehitatud uusi kanalaid, samuti on parandatud ka kanade tõulist väärtust parimate sugulindude sissetoomisega. Kanalate ehitamine ja korralikud pidamistingimused peaksid ka tulevikus kanamunatoodanguid, millised talvekuul on madalamad, parandama tunduvalt, kuna talviste madalate munatoodangute peamiseks põhjuseks on ebasobivad kanade eluruumid. Nagu teada, peetakse kanu talvel muude loomade seas, kusjuures ruumid on sageli külmad ja pimedad. Ülevaate kanamunatoodangu liikumisest aasta jooksul annab diagramm, kus on kõrvutatud keskmised kuutoodangud viimase 10 a. keskmiselt ja 1937. a. Kanamunatoodang m. a. liikus samaselt nagu viimase 10 a. keskmiseltki, kuna toodangu kõverad liiguvad peagu rööbiti. Märkimisväärne on nende 2 kõvera vaatlemisel asjaolu, et m. a. munatoodangud olid kuukeskmiselt kõigil kuul kõrgemad kui viimase 10 a. keskmiselt. Talvekuul on kanamunatoodangud üldiselt madalamad ja tõusevad haripunkti kevadel. Madalamaiks osutuvad

kanamunatoodangud det. — 10 a. keskmiselt kui ka m. a. Viimase 10 a. keskmiselt oli kanamunatoodang det. 1,6 muna kana kohta ja 1937. a. — 1,9 muna. Alates jaan. hakkavad kanamunatoodangud tõusma ja tõus kestab maini, olles kõrgeim mais. Jaan. algav toodangute tõus on peamiselt tingitud sellest, et siis järk-järgult möödunud-suvised noorkanad hakkavad munema, teisalt soodustab munemist ka päevade pikemaksmuutumine, s. o. valguse mõju munatoodangute tõstmisel. Jaanuari keskmised toodangud viimase 10 a. keskmiselt olid 2,2 muna kana kohta ja 1937. a. — 2,7 muna. Veebr. ei ole toodangud palju kõrgemad jaan. omist, kuna jaan. ja veebr. on külmemad talvekuud, mil madal temperatuur ei soodusta kanade munemist. Järsult hakkavad munatoodangud suurenema märtsis. Veebr. saadi viimase 10 a. keskmiselt 3,1 muna ja 1937. a. — 3,4 muna kana kohta. Märts on juba esimene kevadkuu, ja soojenenud ilmad soodustavad suuresti kanade munemist. Märtsis saadi viimase 10 a. keskmiselt 6,7 muna ja 1937. a. 6,9 muna kana kohta. Apr. saadi

Kanamunatoodang ja hinnad.

Egg Production and Prices.

viimase 10 a. keskmiselt 12,2 muna ja 1937. a. — 12,9 muna kana kohta, mais saavutatakse munemises haripunkt — viimase 10 a. keskmiselt saadi mais 15,4 muna ja 1937. a. — 16,2 muna kana kohta. Juunist peale algab munatoodangute langus ja see kestab dets., mil ta langeb miinimumini. Juunist aug. langevad toodangud aeglaselt, sept. on langus juba suurem, kuid sealt peale langevad toodangud iga kuuga väga järsult.

Viimase 10 a. keskmiselt saadi kana kohta 101,8 muna aastas, 1937. a. keskmine toodang tõusis 108,4 munale, olles seega 6,5% kõrgem viimase 10 a. keskmisest. Sõltuvalt suuremast kanade arvust ja kõrgemast keskmisest toodangust kui varem oli tõus m. a. kanamuna kogutoodangus kõrgem kui varem. Kanamuna kogutoodang tõusis 1937. a. 146,4 milj., aasta varem — 111,4 milj. ja viimase 10 a. keskmiselt — 92,6 milj., seega osutus m. a. kanamuna kogutoodang 31,4% suuremaks e. a. kanamunatoodangust ja 53,1% suuremaks viimase 10 a. keskmisest kogutoodangust.

Sõltuvalt kanamunatoodangu suurest seoonsusest ei saa põllumees kanapidamisest seda tulu, mida ta võiks saada aasta keskmiste hindade juures. Enamus kanamunatoodangust saavutatakse kevadkuul ja suvel, mil kanamunahinnad meie turul on madalaimad. Aastakeskmise kanamunahind 1937. aastal oli 12 s. paar Tallinna turul, kuna mais, juunis ja juulis saadi kanamunade eest Tallinna turul ainult 7—8 s. paarist; neil kuul saavutatakse aga enamuse kanamunatoodangust. Viimase 10 a. keskmiselt maksusid kanamunad Tallinna turul paari viisi 13 s.,

kusjuures talvekuul dets. ja jaan. oli kanamunahinnaks 17 s. ja suvekuul mais, juunis ja juulis — 9 s. paar.

Enamus munatoodangust kasutatakse siseturul, kuna väiksem osa veetakse välja. Viimase 10 a. keskmiselt oli munakogutoodang aastas 92,6 milj. muna, sellest veeti välja 80,4 milj. muna, s. o. 32,8% ehk $\frac{1}{3}$, kuna $\frac{2}{3}$ kasustati siseturul. M. a. veeti kanamune välja 40,4 milj., s. o. 27,6% kogutoodangust. Viimase 2 aasta jooksul on kanamuna väljavedu vähenenud, kuna sisetarvitus on seavastu suurenenud. Suurim oli kanamunade väljavedu viimasel aastakümnel 1935. a., mil veeti välja 48,0 milj. muna. Munahindade paranedes välisturgudel paranesid ka munahinnad siseturul. Sõltuvalt kõrgemaist hindadest välisturgudel kujunes kanamunade väljaveoväärtus m. a. suuremaks kui aasta varem.

Arvestades kanamunade sisemaist tarvist selgus, et tarvitus elaniku kohta viimastel aastail on suurenenud märgatavalt. Kanamunade sissevedu kui säärane puudub meil täielikult; m. a. toodi kanamune sisse ainult 18 kg, s. o. ca 300 muna — sugumunadena. Arvestades toodangust maha peale väljaveo veel hauduma-pandud munadekoguse saame tarvituseks-jäänud munadekoguse, mis oli 103,6 milj. Jagades tarvituseks-jäänud kogust elanike arvuga saame keskmise tarvituse elaniku kohta, mis oli m. a. 91 muna. Keskmiselt elaniku kohta tarvituseks-jäänud munakogus oli m. a. tunduvalt suurem kui e. a., sest m. a. suurenes kanade arv eriti märgatavalt.

VÕIPAKKUMISE KIJUNEMINE OOKEANITAGUSEIST MAIST.

BUTTER OFFERINGS FROM OVERSEAS COUNTRIES.

Praegusel ajal on Austraalia ning Uus-Meremaa kujunenud mõõduandvamaiks tegureiks inglise võiturul. Arvatakse, et toodang lõunapoolkeral kasvab ettenähtavas tulevikus veelgi. Ühenduses seega kenkib taas päevakorrale tootmiskulude küsimus siin- ja sealpool ookeani, ja samuti küsimus, milliseks võiks kujuneda võipakkumine ookeanitaguseist maist.

Võiläbikäik rahvusvahelistel turgudel ulatus viimaseil aastail ca 600 milj. kg-le. Arvates 1 lehma aastaseks toodanguks 100 kg võid oleks maailmatarvituse rahuldamiseks vaja ainult 6 milj. lehma. Uus-Meremaal, Austraalias ja Taanis on kokku ca 7 milj. lehma, ja ühtlasi katavad need maad praegusel ajal $\frac{2}{3}$ maailmaturu võitavitusest. Eii ole kahtlust, et eriti Austraalias ning Uus-Meremaal ei ole veel leid-

nud kasustamist kõik olevad võimalused toodangu tõstmiseks. Kuigi nende maade pihid on praegusel ajal suunatud tootmisreservide rakendamisele, peab siiski arvama, et sellele kerkib teatud takistus. Need takistused ei tarvitse olla tootmistehnilise iseloomuga. Võib arvata isegi, et toodangu tõstmine tootmistehniliselt ei tekita praegusel ajal erilisi raskusi. Kuid tootmise tasuvus moodustab siiski teatud tõkestava teguri. Viimasel ajal on võitoodangu kasvamine Austraalias kui ka Uus-Meremaal suurel määral riiklike toetuskorralduste tulemus. Samuti peab võijuurdeveo kasvamine ookeanitaguseist maist euroopa turgudele sattuma konflikti kaubanduspoliitiliste kaalutlusiga. On ju võid importivad maad Euroopas seotud tihedate kaubanduspoliitiliste sidemetega ka mitmete teiste maadega, kellede tähtsus kaubanduspartnerina väheneks kahtlemata, kui neil kaovad võimalused oma võidulejääkide realiseerimiseks ekspordi kaudu. Tuleb ju arvestada, et nende maade rahvusvaheline ostujõud ei nõrgeneks mitte ainult seetõttu, et eksportvõid eest saadakse endisest vähem deviise. Üldine ostujõud kahaneks tugevamini, sest võihindade liigne tugev langus siseturul põhjustaks häireid ka teisel majandusaladel, millised võivad samuti nõrgendada võimalusi impordiks.

Kogu võiekspordist maailmas realiseeritakse ca 500 milj. kg aastas inglise võiturul. Inglise võiturg omab seega võikaubanduses kaugelt domineerivat tähtsust.

Sisemaine võitoodang Inglises ulatub ca 50 milj. kg-le. Kuna see tuleb aga esijoonel mulligile kohalikel turgudel, ei avalda see võiturgudele inglise majanduskeskuses kuigi suurt mõju.

1928—36. a. tõusis või sissevedu 300 milj. kg-lt ca 500 milj. kg-le.

See kasv tuleb kirjutada esijoonel Briti dominiioonide (Austraalia ning Uus-Meremaa), kuid osalt siiski ka teiste maade arvele. Kriisiaastal suurendas Taani oma võiekspordi Inglisse, kuid 1936. a. langes see taas 1929. a. tasemele, nimelt 110 milj. kg-le.

Statistilisest andmeist selgub, et Inglise sisseveetud või keskmine väärtus oli

1929. a. 171 š cwt kohta. 1934. a. oli keskm. väärtus veel vaid 69 š cwt. Viie aasta jooksul langes võihind inglise turul seega üle 2 korra madalamale. Viimaseil aastail näitas võihinnaliikumine siiski taas õige tunduvat tõusu. Hinnatõusu põhjused peituvad kõigepealt asjaolus, et sissevedu pärast 1934. a. enam ei kasvanud, kuna aga rahvaostujõud paranes samal ajal tunduvalt.

Austraalia ja Uus-Meremaa hangivad üle poole inglise turu võitartvitusest ja arvatavasti püsivad need maad ka veel tulevikus domineerivaina.

Kõik vihjab esialgu sellele, et Austraalias ja Uus-Meremaal püütakse võitoodangut laiendada.

Paljud võib-olla imestuvad, et võiekспорт neist maist võis tugevasti kasvada ajal, mil võihinnad langesid püsivalt ning järsult. Näib, nagu toimikuksid ookeanitagused tootjad seejuures igasugu majandusseaduste vastu. Seletus on siiski õige lihtis. Põllumajandus Austraalias ning Uus-Meremaal on sel määral spetsialiseerunud piimandusele, et üleminek teistele tootmisaladele oleks seotud peagu ületamata raskustega. Toorsõta (karjamaasõtt) leidub külluses ja alanevate hindade puhul püütavad põllumehed oma sissetuleku taset säilitada toodangu laiendamise teel.

Selliseis oludes on arusaadav, et euroopais tuntakse kasvavat huvi tootmiskulude vastu ookeanitaguseis mais.

Kuigi võitootmiskulusid on üksikute maade vahel raske võrrelda täpsalt, võimaldavad vastavad andmed teatud ligikaudsegi hinnangu olukorra erinevusest üksikuis mais.

Uus-Meremaa valitsuskomisjon uuris tootmisolusid 1933/34. a. 550 käitises.

Uurimuse tulemuste põhjal võib 1 inglise naela või-rasva tootmiskulusid arvata keskmiselt 11 pensile. Loomulikult võib seda keskmist kasutada võrdluseks vaid teatud reservatsiooniga.

Alates 1. VIII 36 kindlustas Uus-Meremaa valitsus tootjatele teatud miinimumhinna.

See ulatus 1936/37. a. 13.25 pensile ingl. naela võirasva kohta. 1937/38. a. on hinna alammääraks 13.88 penssi.

Olgugi et tootmiskulud tõusid viimasel ajal tunduvalt, ei ole siiski kahtlust, et võitootmine hinnakindlustuse tagajärjel Uus-Meremaal on ka praegusel ajal veel tasuv.

Austraalias toetatakse võitootmist hinna alammäära kindlustamisega siseturul. See oli kuni viimase ajani 140 š cwt, seega tunduvalt kõrgem ekspordist saadavast hinnast. Selle korralduse abil said võitootjad Austraalias keskmiselt hinda, mis on kõrgem kui kindlustatud hind Uus-Meremaal. Möö-

dunud sesoonil ulatus keskm. võihind, s. o. hind, mida saadi eksport- ja siseturuvõi eest läbiseigi, 126½ š cwt.

Austraalia olude tuncjad kinnitavad, et selliste hinnaolude juures on seal võitootmine tasuv ka praegusel ajal. Pealegi tuleb arvestada, et tootmistingimused käesoleval hooajal on Austraalias soodsamad kui 2 eelmisel aastal.

Selliseil oludel tuleb arvestada, et või juurdevedu ookeanitaguseist maist Euroopasse ettenähtavas tulevikus kui mitte ei kasva, siis võib jääda püsima vähemalt seninisaavutatud tasemele.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUS 1937. A. — INDUSTRIAL ACTIVITY IN 1937.

R. Sõrmus.

Enam-vähem lõplikul kujul valminud kokkuvõtete alusel saab 1937. a. tööstustegevuse suhtes teha juba mõningaid üldise-loomustavamaid hinnanguid.

Tegevuse ulatuse poolest kujunes üldine olukord tööstuses 1937. a. väga heaks. Tegevuse laienemist osutasid eranditult kõik tööstusharud. Arvates kaasa ehitustööstuse alal jooksvas statistikas arvestatud käitised, tõusis tööstustegevus juulis haripunkti, mil töötajate arv ulatus 62 418. See oli rekordarv mitte üksnes m. a., vaid kogu Eesti iseseisvusaaja kohta. Tööliste töötundide üldarv saavutas suur- ja kesktööstuses, arvestamata ehitustööstust, 1937. a. aastakokkuvõttes esmakordselt ca 100 milj. töötundi, mis ületab eelmise kõrgkonjunktuuri rekordiarvu ca 40% ja majanduskriisi süvilku seisundi ligi 2-kordselt. Tööliste töötundide üldarvu järgi tõusis tööstuse aktiivsus 1937. a. võrreldes eelmise aastaga 14,6%.

Rööbiti töömahu suurenemise ja laiensemise suurenese ka tööstustoodang. Üldine tootmistegevuse indeks, mis iseloomustab toodangu volmu (volitüümi) kujunemist, tõusis 1937. a. 143,3-le võrreldes 1927—31. a. keskmisega. Tegelikult on tõus tööstustootmise alal veelgi suurem. Instituudi poolt

koostatud tootmistegevuse indeksis ei ole arvestatud ehitustegevust. Teadupärast on viimasel ajal just ehituse alal tegevus tublisti laienenud ja üldine kasv tööstusliku tootmistegevuse aktiivsuses on veelgi suurem kui see ilmneb mainitud indeksist.

Koos toodanguga on kasvanud ka selle väärtus. Eelhinnaangute järgi tõusis 1937. a. suurtööstustoodangu brutoväärtus ca 162 milj. kr ja toodangu netoväärtus ca 80 milj. kr, mis annab tõusu võrreldes e. a.-ga toodangu brutoväärtuses 22 milj. kr ja netoväärtuses — 11 milj. kr.

	1937	1936	1935	1932	1929
Tööliste töötundide üldarv (ehitustööstus arvestamata) milj.					
<i>Man-Hours Worked (Excl. Building ind.) — Millions.</i>					
Suurtööstus — <i>Large-scale industry</i>	83,6	72,6	63,4	46,1	62,6
Kesktööstus — <i>Middle-sized industry</i>	16,3	14,5	11,0	7,4	9,1
Kokku — <i>Total</i>	99,9	87,1	74,4	53,5	71,7
Tootmistegevuse üldindeksid (1927—31 = 100)					
<i>Indexes of Industrial Activity (1927—31 = 100)</i>					
Üldindeks — <i>Gen. Index</i>	143,3	124,0	109,9	80,9	108,3
Tootmisvahendite tootm. — <i>Producers' goods</i>	169,4	136,7	121,6	88,6	101,0
Tarbimiskaupade tootm. — <i>Consumers' goods</i>	119,9	112,5	99,2	74,2	105,3

Tööstuse viimase aja tootmistegevuse iseloomustavamaks jooneks on kiirem arenemistempo tootmisvahendite tootmise alal võrreldes tarbimiskaupade tootmisega. See tendents püsis tunduva ülekaaluga ka 1937. a. Möödunud majanduskriisieelse 5 a. keskmist (1927—31) ületas 1937. a. toodang tootmisvahendite alal ligi 70%, tarbimiskaupade alal seevastu vaid — 20%. Võrreldes e. a-ga kasvas 1937. a. tootmisvahendite toodang ligi 25%, tarbimiskaupade toodang samal ajal aga — 6,6%. Seega oli tootmisvahendite toodangu juurdekasv ka 1937. a. ümmarguselt 3 korda suurem.

Sellise tendentsi põhiteguritena osutuvad: esiteks — ulatuslik investeerimistegevus, mistõttu on tubliski laienenud tegevus metallitööstuse alal, ja teiseks — õlikivitööstuse arenemine õige kiirel sammul. Peamiselt need kaks ala, arvatud peale selle juurde mõningad teised tootmisvahendeid tootvad alad, on mõjutanud tubliski tootmisvahendite toodangu jõudsat kasvu viimasel ajal.

Kuivõrd jõudus on tootmistegevuse juurdekasv viimasel ajal üksikui aladel võrreldes majanduskriisieelse tasemega, ilmneb järgnevaist andmeist:

Tootmistegevuse indeksid (1927—31 = 100)

Indexes of Industrial Activity (1927—31 = 100).

	1937	1936
Murrud ja kaevandused — <i>Mines a. quar.</i>	292	163
Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working ind.</i>	159	119
Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	156	132
Keemiatööstus — <i>Chemical industry</i>	228	146
Nahatööstus — <i>Leather industry</i>	157	148
Tekstiilitööstus — <i>Textile industry</i>	125	119
Puutööstus — <i>Woodworking industry</i>	123	100
Paberitööstus — <i>Paper industry</i>	121	116
Polügraafiatööstus — <i>Polygraphic industry</i>	114	105
Toit-, jookide ja maitseainete tööstus — <i>Food-stuff, stimul. and beverage industry</i>	105	99
Kehakatte- ja pudukaupade tööstus — <i>Clothing and dry-goods</i>	298	262
Elektrijaamad — <i>Electric power plants</i>	208	179

Üksikuist tooteist kasvas 1937. a. erakordselt õlikivitoodang. 1937. a. toodeti õlikivi juba 1,1 milj. tn ehk ca 360 tuh. tn rohkem võrreldes e. a-ga. Õlitoodang kasvas aasta lõpuks juba ca 10 tuh. tn kuus ja aastatoodang (111 tuh. tn), ületades

1936. a. toodangu 75%. Bensiini toodeti aasta lõpus juba ca 1,5 tuh. tn kuus ja aastatoodang tõusis 14,2 tuh. tn-le.

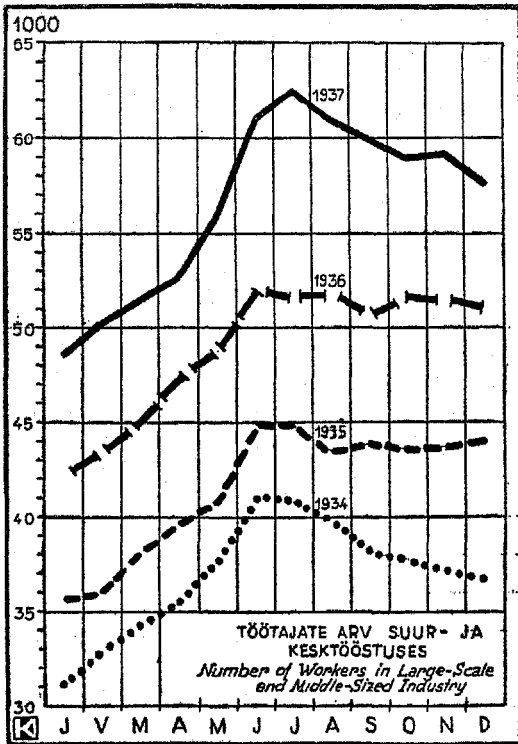
Tsemenditööstus saavutas 1937. a. rekorditoodangu — üle 400 tuh. tünni klinkrit, mis annab juurdekasvu võrreldes e. a-ga 38%.

Kumstsarve toodeti 962 tn e. a. 785 tn vastu (+22,5%). Tšelluloosi-, paberi, ja viineritoodang kasvas 1937. a. tagasihoidlikul määral.

Võrreldes tegevuse ulatuse kujunemist üksikui kuul 1937. a. kestel sama liikumisega eelmisel aastal võime märkida 1937. a. mõnevõrra lahkuminevat olukorda. 1934. a. sesoonne liikumine sarnas veel iseloomult ja töömahu kõikumise ulatuselt majanduskriisieelse olustikuga. Tol ajal võis nentida suvesesooitööde arvel võrdlemisi ulatuslikke töömahukõikumisi aasta vältel. Seda võis märkida ka 1934. a. Vahepealsed aastad (1935. ja 1936), nagu ilmneb lisatud joonisest, osutusid sesoonse kõikumise poolest erakordseiks. Neil aastail näeme küll väga tõhusat töömahu juurdekasvu aasta esimesel poolel, küll aga mitte tavalist töömahu kitsenemist aasta teisel poolel. Vastuoksa, neil 2 aastal oli töömahu-ulatust aasta teisel poolel väga stabiilne. 1935. ja 1936. a. olid pidev töömahu suurenemine ja aktiivsuse tõus niivõrd tugevad ja laiaulatuslikud, et see tegi tasa aasta teisel poolel sesoonsest langusest põhjustatud töömahu kitsenemise.

1937. a. oli meil tegemist 2 peamise teguriga, mis andsid üldisele liikumisele kahet e. a-st erineva suuna. Kõigepealt jäi mittesesonseil aladel 1937. a. töömahu suurenemine aeglasemaks kui 1935. ja 1936. a. Võrreldes e. a. juuliga kasvas töötajate arv suur- ja kesktööstuses jaan. 1937. a. 3,3%, 1938. a. jaanuariks aga 3,5%. Teiseks mõjustas 1937. a. sesoonset liikumist suvesesoonse iseloomuga alade laienemine.

Tunduvalt laiemas ulatuses kui eelmisel aastal teostati meil 1937. a. ehitustöid. See mõjustas kaudselt ka teisi ehitustegevusega seotud alasid, nagu tsemendi-, lubja- ja kipsitööstus, telliskivi- ja metallitööstus jne. Peale selle, ühenduses kütteüksimuse seadmisega uutele aluseile, laienes töömaht 1937. a. teravalt suvesesoonset laadi alal,

paberitööstuses	72	töötajat ehk 2,9%
polügraafiatööstuses	52	" " 2,7 "
toi-, jookide ja maiainete tööstuses	851	" " 16,0 "
elektrijaamades ning gaasi- ja vesi-varustise alal	91	" " 8,8 "

Möödunud det. vähenes töötajate arv suur- ja kesktööstuses, arvatud kaasa ehitustööstuse alal arvestatud käitised, 4095 inimese võrra. Üle 75%-sast vähenemisest langes sesoontööde arvele. Hooajaliselt vähenenud nõudmise tõttu vähendasid aastavahetusel tegevust raadiotööstus, šokolaadi- ja kompvekitööstus, jalanõudetööstus ning mõningad pudukaubatööstus-käitised.

Ettevõtjate endihinnaangul oli turukonjunktuur aastavahetusel üldiselt rahuldav. Teatud nõrgenemist tellimuste alal märgitakse välismaiste tellimuste arvel puuvilla-, vineeri- ja paberitööstuses; hooajalist nõrgenemist on osalt tunda ka naha- ning kehakatte- ja pudukaubatööstuses siseturu arvel.

Rööbiti tootmisalade laienemisega ning inimitööjõu järele kasvanud nõudmisega paranes 1937. a. ka palgaliste olukord. Sõituvalt töömahu laienemisest, osalt aga ka töötasumõnede paranemisest, tõusis ametnike ja tööliste palga üldsumma mäe- ja töötleva tööstuse alal suur- ja kesktööstuskäitises 1937. a. 41,4 milj. kr-le, ületades e. a. 22%.

nimelt, turbatööstuses ligi 30%. Võrreldes eelmiste aastatega (1927—35) kasvas töömahutus turbatööstuses 1937. a. ümmargu-selt 2-kordseks.

Kogu suur- ja kesktööstuse ulatuses vähenes inimitööjõu-mahutus tööstuses suveseoonsel aladel 1938. a. jaanuariks võrreldes eelmise juuliga ca 11 000 töötaja võrra, kuna e. a. samal ajal oli vähenemine ca 7000 inimest. Võrreldes m. a. jaanuariga aga ületas töömaht k. a. jaanuaris mullust seisu suur- ja kesktööstuses 4933 isiku ehk 10% võrra. Aladel, kus sesoonne kõikkumine on väiksem ja kus sesooni haripunkt ei lange kõikjal suvekuule, võib nentida võrreldes möödunud juuliga töömahu jätkuvat suurenemist 1461 töötaja võrra. Võrreldes möödunud juuliga osutas töömaht k. a. 1. jaan. juurdikasvu üksikuil mitteseoonsel aladel järgmiselt:

metallitööstuses	108	töötajat ehk 1,4%
keemiatööstuses	213	" " 7,4 "
nahatööstuses	33	" " 4,2 "
tekstiilitööstuses	154	" " 1,9 "

Tööliste ja ametnike palga üldsumma (ehitustööstus arvestamata) milj. kr.:

	1937	1936	1935	1932	1929
Suurtööstus	35,8	29,1	24,1	18,2	25,2
Kesktööstus	5,6	4,8	3,7	2,3	3,3
Kokku	41,4	33,9	27,8	20,5	28,5

Tööliste keskmine teenistus tunnis suurtööstuses (s):

	1937	1936	1935	1932	1929
Mehed	39,4	36,2	34,7	34,5	37,9
Naised	25,0	23,4	22,7	22,1	23,0

Tööliste keskmine teenistus tunnis kesktööstuses (s):

	1937	1936	1935	1932	1929
Mehed	32,4	31,0	28,1	29,6	33,5
Naised	20,6	19,7	18,7	18,9	21,6

Nädalateenistuse ostujõu indeksid suurtööstuses (1927—31 = 100):

	1937	1936	1935	1932	1929
Mehed	107,8	104,1	109,1	94,9	95,4
Naised	114,9	112,4	119,4	102,0	94,0

Ka keskmine teenistuse tase osutas tõusu. Aasta keskmiselt teenisid suurtööstu-

ses mehed 39,4 s e. a. 36,2 s vastu ja naised — 25,0 s 23,4 s vastu tunnis. Seega töusis teenistusbasa aasta keskmiselt meestel 8,8% ja naistel — 6,8%. Kesktööstuses, kus palgavõitlus on loium ja tõenäoselt ka tehniline arenemine nõrgem, oli töötasude töus 1937. a. tunduvalt väiksem kui suur- tööstuses. Kesktööstuses töusis keskmine tunniteenistus meestel 31,0 s-lt 32,4 s-le (+4,5%) ja naistel 19,7 s-lt 20,6 s-le (+4,6%). Nähtub, et kesktööstuses töusis teenistus üldiselt ligi 2 korda aeglasemalt

kui suur- tööstuses. Üldiselt liikus töölise teenistus kesktööstuses peagu rööbiti elatusmaksumuse töusuga ja töölise ostujõus võis märkida pisut langust. Suur- tööstuses, vastuoksa, oli teenistuse töus kiirem ja ulatuslikum võrreldes hindade ja elatusmaksumuse töusuga. Selle tulemusena töusis 1937. a. keskmiselt meestöölise ostujõud nädalateenistuse alusel 3,6% ja naistöölise ostujõud — 2,2%, ületades 1927—31. a. keskmise taseme meestel 7,8% ja naistel — 14,9%.

Töölolu ja töölise teenistus tööstuses — *Employment and Earnings in Industry*

	Töötajate arv Number of Workers			Tunniteenistus suur- tööstuses detsembris 1937. Hourly Earnings in Large-scale Ind. in December, 1937					
	1. I 1938		± detsembris 1937 In December 1937	Senti tunnis Sents per Hour		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu - 100) Indexes (corresponding Month of Previous Year - 100)			
	Suur- tööstus Large-scale Industry	Suur- ja kesktöös- tus — Large-scale and Middle-sized Industry				Teenistuse nimesväärtus Nominal Earnings		Reaalteenistus Real Earnings	
				M.	N.	M.	F.	M.	N.
I Murrud ja kaevandused — Mines and quarries	4 528	4 622	— 499	43,0	24,3	117	100	100	98
II Mineraalide töötlemine — Mi- neral working industry	1 634	1 974	— 428	39,0	22,1	99	119	92	110
III Metallitööstus — Engineering industry	6 884	7 647	— 148	46,4	27,9	113	112	105	104
IV Keemiatööst. — Chemical ind. V Nahatööstus — Leather ind. VI Tekstiilitööstus — Textile ind.	568	8 101	— 88	38,4	32,9	118	104	105	96
VII Puit- tööstus — Woodworking industry	568	816	— 9	87,1	22,4	105	109	97	101
VIII Paberitööstus — Paper ind. IX Polügraafiatööstus — Poly- graphic industry	12 024	12 628	— 87	86,8	27,1	108	107	100	99
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — Foodstuff, stimul. and beverage industry	3 667	4 586	— 241	42,3	28,0	104	100	96	98
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — Clothing a. dry-goods ind. XII Ehitustööst. — Building ind.	2 423	2 570	— 34	40,0	26,2	114	105	106	97
XIII Elektri- ja gaasi- ja vesivarustis — Electric power plants, gas and water works XIV Puhastustööstus — Smalt- ion industry	1 486	2 002	— 7	55,5	35,0	106	102	98	96
	3 284	6 176	— 23	40,0	21,5	105	106	97	98
	1 705	2 563	— 425	43,1	24,2	128	114	119	106
	2 963	3 223	— 2 080	41,3	22,5	117	120	109	111
	1 061	1 123	— 24	47,4	34,8	107	111	99	103
	130	370	— 2	39,2	23,2	118	114	109	106
Kokku — Total	44 568	53 379	— 4 095	42,0	26,5	110	107	102	98

RAUDTEETEGEVUS DETSEMBRIS 1937. a.
ACTIVITY OF RAILWAYS IN DECEMBER, 1937.

Raudteetegevus detsembris 1937. a. ületas 1936. a. sama kuu. Maksulist kaupa veeti tuht. 1937 1936 ±% ± eelmise kuuga
tn 184 180 + 2,2 —12,8
tn-km 18 121 15 711 +15,3 —12,6
tn keskm. veokaugus km 96,5 87,3 +12,8 + 0,2

Veetud kaubakogus vähenes laiarööpmelisel 6,6%, kuna kitsarööpmelisel elavnes 29,5%, mis andis üldarvust 2,2% enamust võrreldes e. a-ga. Tn-km arv pikenes 2 410 tuht. ehk 15,3%, millest ca 60%-ne osatähtsus langeb töusule kitsarööpmelisel teel. Tn-km

suhteline tõus võrreldes veetud kaubakogusega on tingitud tn keskmise veokauguse pikenemisest (laia- kui ka kitsarööpmelisel), mis m. a. 87,3 km-lt tõusis 98,5 km-le ehk 12,8%.

Reisijaid veeti tuh.

	1937	1936	±%	± eelmise kuuga
reisijate arv	994	935	+ 6,5	+ 8,6
reis-km	28 484	27 321	+ 4,1	+16,9

Reisijate arv suurenes 6,5% ja seda peamiselt Nihimaa- (elektrirong) sõitjate arvel, millega on seletatav reis-km suhteline aeglasem tõus võrreldes reisijate arvuga. 1937. a. reis-km ületasid e. a. 1.113 tuh. ehk 4,1%.

Vastavalt vedudele oli märgata tõusu ka tulude liigis, mis jaamakassade rahalise läbikäigu kokkuvõtete järgi oli tuh. kr.:

	1937	1936	±%	± eelmise kuuga
Üldse	1 202	1 043	+15,2	+ 3,5
sellest: reisijateveost	518	461	+12,4	+23,2
pagasiveost	40	31	+29,0	+14,3
kaubaveost	621	529	+17,4	-11,5
mitmesug.	23	22	+ 4,5	+15,0

Tulude üldsumma 1937. a. detš. ületas 1936. a. detš. 159 tuh. kr. ehk 12,4%, millest ca 60%-ne osatähtsus oli kaubaveost laekuval tulul, mis ületas e. a. 92 tuh. kr. ehk 17,4%. Reisijatevedu andis tulu 57 tuh. kr. ehk 12,4% enam 1936. a. Pagasiveost laekuv tulu ületas e. a. sama kiiru 29,0%.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● F. Mathiesen'ile, Rakveres, Transvali 12 asuva savitööstuse „V. Mathiesen & Ko.“ ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 14 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 14,5 hj. Valmistatakse ahjupottkive, savinõusid, ahjukive jms. savitooteid.

● M. Veebel'ile, Tallinnas, Volta 32 puutööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 9 töölisi. Jõuandjaks 3 hj. elektrimootor. Valmistatakse mitmesugust mööblit, ruumide sisustusesemeid, ärisilte jms.

● A. Jack'ile, Tallinnas, Toompuiesteel asuva ja „Ligra“ nime all töötava graafikatööstuse üleviimiseks ja sisseseadmiseks Narva m. 13/15. Ettevõttes leiab tööd kuni 45 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 11 hj. Valmistatakse igasugu kivitrükitöid, nagu kuulutisi, plakaate, etikette jms.

● K. Möller'ile, Tallinnas, Niguliste 13 asuva ja ümberkorraldatud jalanõude kiirparandus- ja riidepressimistöökojas „Välk“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 11 töölisi. Jõuandjaks 1,5 hj. elektrimootor. Tehakse igasugu ja-

lanõude parandus- ja rõivaste pressimis- ning puhastustöid.

● A. Villo'le, Mustjala vallas, Saaremaai, ajutise saeveski sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 15 töölisi. Jõuandjaks 25 hj. lokomobiil. Valmistatakse igasugu ehitusmaterjali.

● U. R. Meiertal & Ko., Tallinnas, Uus Sadama 10 asuva värvivabrikku „Star“ ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 7,5 hj. Valmistatakse ja pakitakse mitmesuguseid värve kindainete ja -toodete värvimiseks.

● V. Roster'ile, Tallinnas, Magasini 3-b mööblitööstuse ehitamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölisi. Valmistatakse igasugu mööbleid ja tehakse polsterdamistöid.

● V. Mehks'ile, Tallinnas, Vene 19 keemiastööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5 hj. Valmistatakse mitmesuguseid kreeme, pastasid, huulepulki, näo- ja suuveet jms.

● R. Slosin'ile, Tallinnas, Lai 7 asuva valmisriietetöökoha ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 15 töölisi. Jõuandjaks 1,2 hj. elektri-

mootor. Valmistatakse mitmesuguseid üli-riideid peamiselt daamidele.

● M. Ludri'le, Abja vallas, Pärnumaal, sisseseatud „Kiivleärma“ turbatööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 15 töölisi. Jõuandjaks 20 hj. traktor. Valmistatakse pressturvast kütteks ca 2000 m³ hooajal.

Toornaha ostu-müügi vahetuskohus Gdynias.

Hiljuti sai Gdynias ellukutsutud Toornahakade Arbitraaz, mis tegutseb Rahvusvahelise

toornahakauplejate Liidu Nõukogu ja Parkimistööstuse Rahvusvahelise Nõukogu poolt kinnitatud põhikirja alusel.

Seoses eelmisega tegutseb Gdynias Vahetuskohus ja Edasikaebuste Instants nende tülide uurimiseks ja lahendamiseks, mis tekitavad toornaha ostu-müügi või lepingute täitmisel.

Vahetuskohu asukoht on: Gdynia, ul. 10-go lutego 24, p. 30., telefon 39-31. Telegr. aadress: „Arbitride“.

LAEVANDUS

GRAHITURG VEEBRUARIS, ÜLEVAADE JAANUARIST.

FREIGHT MARKET IN FEBRUARY AND REVIEW OF CONDITIONS IN JANUARY.

K. a. talvine grahiturg on valmistanud täielist üllatust ja pettumust. Prahtide hinnad on langenud järjekindlalt prompt- kui ka tulevaks vedudeks. Kuigi arvatakse, et jaanuari lõpuks oli turg jõudnud põhjani, jätkus ka veebr. prahtide nõrgenemine ning neil vedudel, kus ei ole miinimummäärasid, langesid prahtid kriisiaegsele tasemele. Teisalt ei jätku vedusid sõidusolevatele laevadele, nii et paljudel juhtudel tuleb laeval oodata vedudele või võtta ette sõite pallastis. Viimastest olid tähelepanuväärt pallastisõidud L.-Ameerikast Austraaliasse või Inglise/Kontinendist Vahemerre. Paljudel turgudel olevad prahtid on jõudnud allapoole tasuvust, nii et laevu hakatakse panema seisma suuremal arvul. Säärased grahituru põhjendused on peamiselt: viljavedude tunduvalt tagasimine võrreldes e. a.-ga. Kokkuvõtete järgi oli viljavedu I. I—3. II 38 võrreldes 1937. a. sama ajaga:

	1938	1937
Kokku kõik maad, milj. qr.	9,48	14,06
Sellest: Argentiina	2,41	8,94
P.-Ameerika	4,17	1,78
Austraalia	1,17	1,16
NSVL	0,44	—
Doonau	0,47	0,95

Viljavedu on läinud tunduvalt tagasi, korraldues pealegi ümber kauge Argentiina asemel lähedama P.-Ameerika vedudele. — See on suurimaks grahituru lõdvenemispõhjuseks, millele tuleb lisaks veel süteveo ta-

gasimine, eriti Balti mere vedudel (soojad ilmad), samuti nagu paljudel teistel veoturgudel ebakindel olukord kaupade liikumise ebakindluse tõttu. Ka avaldab Hiina-Jaapani sõda pidurdavat mõju K.-Ida kaubandusele, lülitades välja sealse suure veoturu. Kuna aga kaubalaevastik on sõidus peagu kogu koosseisus, on silmnähtav laevade ülepakkumine ning järelikult prahtide allasurumine. Arvestades üldist olukorda võib oodata sama nähtuse jätkumist ka lähemal ajal, kuna olukord võib paraneda olulisemalt alles kevadel põhjapoolsete veoturgude lahtiminekuga ning viljavedude elavnemise järele. Üksikud veoturud viimasel 2 nädalal:

Viljaveoturgudel oli L.-Ameerika turg täiesti elavusetu, vaid üksikute prahtimistega miinimum-hindade alusel. Kuna siia oli kogunud ette prahtimata tonnaaži, millel ei olnud lootust leida lähemal ajal vedu, pidid mitmed laevad lahkuma pallastis, isegi Austraaliasse. Viimasel veoturul oli prahtimisi rohkem, kuid tonnaaži surve tõttu langesid hinnad prompt-laevadele miinimumile, s. o. 31/—32/- per tn U/K., Kont. Vaid üksikud laevad said 2/—3/- üle miinimumi. P.-Ameerika veoturul langesid hinnad samuti miinimumini, kusjuures selle hinnaga sõlmiti ka ette mai/juunile: St. Lawrence/ U. K., Kont. 2/9—2/10½ per qr., gulf-sadamaist Inglise saadi veel 3/—3/1½ per qr. promptvedudest, Antverpeni langes hind 2/10½-le. Teisist viljaveoturgudest olid

Must meri ja Doonau täiesti vaiksed, kuigi Doonau on juba jäävaba ning vilja väljaveoks sealt olevat.

Teisel üle-ookeani veoturgudel oli seisund samuti nõrk ning prahid alanesid veelgi:

Suhkruveol Kuubast Antverpeni langes hind 13/6—14/-, Inglisse 1/- rohkem. Vanarauast P.-Ameerikast Inglisse maksti vaid 21/—20/-. Oad Dálnyst Kontinenti 35/—36/- per tn ning riis Saigonist — 34/—35/-.

Vahemere/Aafrika veoturg oli laadungite suhtes võrdlemisi elav, kuid tonnaži surve tõttu nõrgenesid hinnad veelgi. Puuvillaseemneist Aleksandriast Hulli maksti 12/6—13/-, Londoni või Leithi 1/6—2/- rohkem.

Mullapähkleist maksti baasis 26/- ja maa- kidest Mustast merest P.-Ameerikasse 15/—15/6.

Süteveoturul langesid hinnad samuti.

Metsamaterjalide veoturul oli talviseid vedusid vaid üksikuid, võrdlemisi madalate prahtidega. Metsamüük eelolevaks sesooniks ei ole alanud kuigi suure ulatuses, sest laod olevat veel rohked ja ostjad peavad hindu kalleiks. Teisalt otsustasid müüjad riigid hiljutisel kongressil veel vähendada 1938. a. kvootet 5%, nii et nüüd kogu vähenemine võrreldes 1937. a. on 15%. NSVL ei ole ka veel mütnud oma metsa ning üldarvamus on, et enne seda müüki ei tule ka teisi suuremaid müüke. Seetõttu on ka prahtimine eelolevaks sesooniks veel koguni väike. Pakutakse miinimum-hinda, kuid lae-

vaomanikud nõuavad rohkem. Siiski olevat miinimumhinnaga ning kuni 5/— üle sõlmitud viimasel ajal prahte. Toome mõned prahtimised:

600 sid. Abo — Antwerpen 30/— veebr.
550 „ Hudiksvall — Brüssel 42/— jaan.
700 „ Trangsund — Antwerpen 30/— jaan.
700 „ Trangsund — Ghent 42/6 juuni.

Kuna laevaomanikud on kindlasti otsustanud pidada kinni miinimumist alates 1. maist, siis nähtavasti ei saa alla seda vedusid, kuid üldine arvamus kaldub sinnapoole, et kevadise prahtiturgude elavnemisega tõusevad hinnad üle miinimumi. Ka NSVL on ilmunud pakumistega, kuigi ta ei ole veel metsa mütnud. Pakub ajalepingu eest tariif pluss ca 6d. Senini ei olevat tehinguid selle hinnaga veel tehtud.

Ajalepingu prahtimisi on viimasel ajal vähe, hinnad suurile laevadele langenud kuni 4/6—5/- talviseiks vedudeks.

Jaan. Lloyd's-List'i prahtiindeks näitas võrreldes dets. kogu indeksis 1,5% langust, Euroopa prahid aga koguni 11,3%: Indeks oli (1923 = 100):

		±%
Euroopa	96,7	-11,3
P.-Ameerika	104,2	-1,6
L.-Ameerika	87,3	+ 0,7
I.-India, Aafrika	116,4	+ 0,9
V.-Ookean, Austraalia	98,1	+ 5,1
Üldindeks	99,5	- 1,5

Võrdluseks nimetame, et 1937. a. jaan. üldindeks oli 104,8 ja sept. 1937. a. — 133,5, kuna Euroopa prahtide sept. indeks oli 136,5.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumine Inglises toimus m. n. paranevas suunas. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 114—115 š cwt e. n. 112—114 š vastu. Saksast saadav võihind jäi e. n. tasemele. Vastavalt hindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahekorrad kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 153 s kg. Turutendents kindel.

Või sissevedu Inglisse oli jaanuaris Uus-Meremaalt ja Austraaliast 876 800 kasti

m. a. sama kuu 906 800 kasti vastu. Veebr. on aga loodetav või sissevedu nimetatud maist 1 021 000 kasti, s. o. 232 000 kasti enam kui m. a. veebr. Või väljaveo suurenemine neist maist on põhjustatud Austraalia võitodangu suurenemisest, kuna Uus-Meremaal on võitootmine alla m. a. sama aja taset.

Võitoodangut euroopa karjamajandusmais hinnatakse üldiselt madalamaks kui m. a. talvel. Ühtlasi vähenes näit., ka või välja-

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3	7/11	8/11	%	Jaauar		English Nomenclature see No. 3	7/11	8/11	%	Jaauar	
	13/11	6/11		1938	1937		1938	1938		1937	
SURMUÜGIHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv))											
1. Rukis	16,00	16,00	0	16,00	14,25	79. Lambaliba, esim. veer.	75	75	0	75	84
2. Nisu	21,25	21,25	0	21,25	24,00	80. " tag.	85	85	0	81	100
3. Oder, sööda	17,00	17,00	0	17,00	16,50	81. Searasv, sulatamata	115	115	0	115	115
4. Kaer	14,50	14,50	0	14,50	12,75	82. " sulatatud	140	140	0	140	140
5. Rukkijahu	17,68	17,68	0	17,68	15,18	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	65	61
6. Rukkipüül	26,13	26,13	0	26,19	21,50	84. " sulatatud	80	80	0	80	80
7. Nisupüül (kõrgem sort)	43,00	43,00	0	43,00	45,50	85. Heeringad	55	55	0	55	55
8. Kartulid, söögi	2,80 ¹⁾	3,00 ²⁾	-6,7	2,73 ³⁾	2,98 ⁴⁾	85-a " Eesti erivalik	—	—	—	—	—
9. " piirituse	2,25	2,25	0	2,25	2,00 ⁵⁾	86. Raimed, värsked	23	25	-8,0	32	31
10. Kartulitärklis	24,00	24,00	0	24,00	23,00	87. Kihud, värsked	60	—	—	—	—
11. Juust, Šveitsi (kg)	1,35	1,35	0	1,25	1,25	88. Ristikein	6,7	6,4	+4,7	6,4	6,6
12. Taimneõli (kg)	0,83	0,83	0	82,50	75,00	89. Aasahein	5,5	5,5	0	4,9	5,2
13. Suhkur	43,68	44,38	-1,1	44,00	43,94	90. Põletispuud, kase (m ³)	845	845	0	845	845
14. Sool	2,40	2,40	0	2,33	2,50	91. " männi	563	563	0	563	563
15. Riis, Burma II	47,00	47,00	0	47,00	45,25	92. Petrooleum (li)	18	18	0	16	12
16. Tee, or. Pek., Tselon (kg)	5,80	5,80	0	5,75	5,75	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,93	4,38	Rukis — (kr. kv.)					
18. Kakao, Hollandi	2,19	2,10	0	2,10	2,10	93. Hamburg (La Plata)	16,96	17,00	-0,2	16,77	15,78
19. Heering, Š. Matties (tunn)	52,00	52,00	0	51,52	48,50	94. Chicago	10,81	10,58	+2,2	10,66	16,68
20. " Mattfus	58,00	58,00	0	54,88	52,50	95. Winnipeg	11,99	11,85	+1,2	11,89	15,38
21. Paldid, kuusk, mänd (thm)	18,00	18,00	0	18,25	19,00	Nisu — (kr. kv.)					
22. Paberipuu (rm)	10,50	—	—	10,50	7,19	96. Hamburg (Manitoba I)	23,00	23,00	0	23,06	20,89
23. Saet, mat., mänd u/s (thm)	38,50	38,50	0	38,28	41,00	97. Liverpool	15,80	15,20	+0,7	16,22	17,23
24. Telliskivid (1000 tk.)	—	—	—	—	—	98. Chicago	12,56	12,45	+0,9	12,68	17,72
25. Silikaatkivid (1000 tk.)	42,00	42,00	0	42,00	38,50	99. Winnipeg	16,94	16,78	+1,1	16,73	16,80
26. Tsement (tunn 170 kg) ¹⁾	5,35	5,35	0	5,35	6,45	Mais — (kr. kv.)					
26a. Tsem. paberkot. (170 kg) ¹⁾	5,15	5,15	0	5,15	5,93	100. Chicago	8,44	8,37	+0,8	8,66	15,48
27. Lubi	2,20 ²⁾	2,20 ³⁾	—	2,20	2,77	Püü lahtiselt Tallinn (snt. lt.)					
28. Tsinkvalge (kg)	0,56	0,57	-1,8	0,56	0,48	101. I v. piimakauplustele	13	13	0	18	12
29. Ooker (kg)	0,23	0,23	0	0,23	0,23	102. I v. piimatööstustele	12	12	0	12	11
30. Värnits	64,50	64,50	0	64,50	68,38	103. II v. piimakauplustele	11	11	0	11	10,5
31. Linaseeme, õli tootmiseks	—	—	—	—	16,50	104. II v. piimatööstustele	10	10	0	10	9,5
32. Õlikoogid, linaseemne	15,25	15,25	0	14,75	13,50	Või. (snt. kg)					
33. Nisukliid	12,00	12,00	0	12,00	9,75	105. Tallinn	158	159	-0,6	165	134
34. Superfosfaat, 18-20%	—	—	—	—	—	106. Kindlustatud hind	190	190	0	190	180
35. Kaalisool, 40%	—	—	—	—	—	<i>Londonis.</i>					
36. Fosforiit, eesti	—	—	—	—	—	107. Taani	226	226	0	238	208
37. Nitrofoska	—	—	—	—	—	108. Eesti	—	—	—	—	—
38. Raud, sordi	22,00	22,00	0	22,00	17,62	109. Läti	—	—	—	—	—
39. Teras, vedru	32,00	32,00	0	32,00	24,00	110. Leedu	—	205	—	206	—
40. Inglisina	442,50	442,50	0	472,50	496,87	111. U-Meremaa	—	199	—	198	170
41. Seakina	51,00	51,00	0	51,00	57,87	<i>Manchesteris.</i>					
42. Vaskplekk, punane	225,00	225,00	0	225,00	185,00	112. Taani	231	231	0	239	208
43. " valge	195,00	195,00	0	195,00	157,50	113. Eesti	204	203	+1,5	209	180
44. Tsinkplekk	77,50	77,50	0	77,50	70,00	114. Läti	207	201	+2,0	209	180
45. Püuvillariie, bjäs (mtr)	0,57	0,57	0	0,57	0,56	115. Soome	210	210	0	222	189
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,45	2,45	116. Rootsi	210	210	0	222	190
47. " ameer. n. I. s. "	2,75	2,75	0	2,75	2,50	117. Koponhaagenis — Taani	181	181	0	190	157
48. Faber, rotatsioon	23,20	23,20	0	23,20	25,20	Peekon. (snt. kg)					
49. Kivisüsi, auru, Newcastle	3,15	3,15	0	3,15	2,78	118. Tallinn 60 — 72 kg I. s.	87 ⁶⁾	87 ⁴⁾	0	87	84
50. " sepa	3,65	3,65	0	3,65	3,00	119. " 55,5—59,5 " "	82 ⁵⁾	82 ⁴⁾	0	82	79
51. Põlevkivi, I-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,90	120. " 75,5—80,0 " "	78 ⁵⁾	78 ⁴⁾	0	78	75
52. Turvas	1,00	1,00	0	1,00	0,90	<i>Londonis (kõrgem not.)</i>					
53. Põlevkiviõli	5,60	5,60	0	5,60	4,80	121. Taani	175	175	0	172	160
54. Kütteõli, o/ü. "E. Kiviõli"	6,75	6,75	0	6,75	4,93	122. Eesti	159	153	+3,9	153	143
55. Kivitorv	19,00	19,00	0	19,00	19,00	123. Läti	159	153	+3,9	153	143
56. Nafta	14,25	14,25	0	14,25	10,50	124. Leedu	159	153	+3,9	153	143
57. Petrooleum, Ameerika	15,50	15,50	0	15,50	12,00	125. Rootsi	189	186	+1,3	186	159
58. Bens. Riigi Põlevkivit. (lt)	0,31	0,31	0	0,31	0,26	126. Iiri	178	178	+1,1	178	169
59. " Kiviõli, "Estolin" ⁷⁾ (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,29	127. Poola	159	153	+3,9	153	143
VÄIKEMÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
60. Rukkijahu	17,5	17,5	0	17,5	15,0	Lina — Võru-Petsert.					
61. Sepikujahu	27,5	27,5	0	27,5	29,2	128. Ristna (R)	117	117	0	114	129
62. Mann	50	50	0	50	50	129. Hoffsdreiband (HD)	108	108	0	105	120
63. Kartulijahu	3	30	0	30	28	130. Dreiband (D)	99	99	0	90	111
64. Kartulid	4,8	4,5	+6,7	4,2	4,3	131. Ordín-dreiband (OD)	90	90	0	87	102
65. Suhkur	47	47	0	47	45	132. L.-ordin-dreib. (LOD)	81	81	0	76	91
66. Sool	5	5	0	5	5	133. Takuprakk (H)	72	72	0	69	84
67. Piim, lt. II valik lahtine	13	18	0	13	12	<i>Mujal Eestis.</i>					
68. Lanavõli	205	205	0	205	185	134. Ristna (R)	115	115	0	112	125
69. Kõõgivi	180	190	-5,3	190	170	135. Hoffsdreiband (HD)	108	108	0	103	116
70. Koor, röösk (liiter)	110	110	0	110	110	136. Dreiband (D)	97	97	0	94	108
71. " hapu	110	110	0	110	100	137. Ordín-dreiband (OD)	88	88	0	85	98
72. Kanamunad (paar)	16	16	0	16	16	138. L.-ordin-dreib. (LOD)	79	79	0	76	90
73. Sealiha, keeduliba	95	95	0	95	95	139. Takuprakk (H)	70	70	0	67	80
74. " praehiba	110	110	0	110	110						
75. Loomaliha, supiliha	65	65	0	65	55						
76. " praehiba	80	80	0	85	70						
77. Vasikaliha, esim. veer.	70	70	0	70	57						
78. " tag.	85	85	0	85	67						

¹⁾ fr. Rakvere; ²⁾ ühes toodemaksuga; ³⁾ 14./II—20./II; ⁴⁾ 7./II—13./II; ⁵⁾ Virumaa raudtee; ⁶⁾ raudteejaamades; ⁷⁾ tööstuse; ⁸⁾ fr. Tamsalu.

vedu Taanist jaanuaris koguselt 9%, võrreldes m. a. sama kuu väljaveoga. Balti riigest, eriti Poolast ja Eestist, on võipakkumine näidanud suurenemist. Võitagarade seis Inglises oli jaan. lõpul 405 000 kasti m. a. sama aja 881 000 kasti vastu. Seega on võituru seisund tagavarade suhtes võrdlemisi rahuldav.

Või sissevedu Saksa oli 1937. a. 1 709 343 cwt 1936. a. 1 484 389 cwt vastu, olles seega 15% suurem kui 1936. a. Seega oli m. a. või sissevedu suurem peale 1932. a. Sisseveetud võikogusest imporditi Taanist 674 668 cwt, Rootsist 245 214 cwt, Hollandist 239 224 cwt, Lätist 129 137 cwt. Soomest 104 346 ja Eestist 95 508 cwt, kuna teist maist oli sissevedu tunduvalt väiksem. Siseturul maksus või s kg.:

Tallinnas	lauavõi 200—205	kõõgivõi 175—190	s. kg
Tartus	200—210	163—175	" "
Viljandis	210	170—190	" "
Valgas	210	175	" "
Pärnus	205—210	160—185	" "
Rakveres	200—210	165—175	" "

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul on seisund kõvenenud. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis tõusis 3 š tsn. 89 š-le tsn, ületades seega 11 š m. a. Hinnatõus oli tingitud suurenenud nõudmisest, sest vahepeal on kuhjunud laoisusid taas mütidud läbi.

Meie peekonsigade ja elussigade noteeringud püsivad endiselt stabiilseina.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1936. a.	1937. a.	1936. a.
	7./I 13./I 1936	31./I 6./II 1936	1./I kuni 13./I	1./I kuni 14./II	1./I kuni 16./II
VÕI (tonni)					
Butter (tons)	21,0	173,3	848,7	940,6	718,6
Sellest:					
Saksa	21,0	60,8	338,9	375,3	344,3
Inglisse . . .	—	112,6	508,4	405,2	332,1
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	—	32	61	—	44
Sellest:					
Inglisse . . .	—	32	61	—	—
Saksa	—	—	—	—	44
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	—	58,0	196,2	222,0	282,2
LINA (tonni)					
Flax (tons)	58,0	138,9	1021,4	1637,9	1737,2
Sellest:					
Inglisse . . .	58,0	98,0	715,1	680,0	931,4
Belgiasse . .	—	—	—	80,2	20,6
Soomes	—	20,9	50,2	—	146,5
Saksa	—	—	—	550,6	80,8
Prantsusse . .	—	—	126,1	251,2	588,9

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	87	82		
55,5—59 „	82	78		Siseturu hinnad.
72,5—75 „	82	78		
75,5—80 „	78	74		

ja elussigade eest:

100—120 kg 60 s. eluskaalu kg
121—160 „ 65 „ „ „
161—250 „ 60 „ „ „

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veisteturustamise osas püsis m. n. vaikne tendents. Veiseid turustati tagasihoidlikult.

M. n. maksus suurmüügil veiseliha:

Pullid rammusad 48—50 s. ja keskmised 46—48 s. kg. Eluskaaluga müües 30—32 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 48—50, keskmised 50—52 ja lahjad 40—45 s. kg. Eluskaaluga müües 27—30—31 s. kg. Mulikalaha nuumatul 52—58 s. kg. Keskmises rammususes eksportkaup 49—51 s. kg. ning lahjad 40—43 s. kg., eluskaaluga müües 27—30—31—37 s. kg.

Lehmaliha: nuumatud 52—55 s. kg., ram-

musad 45—50 s. kg., keskmised 40—43 s. ja lahjad 37—40 s. kg. Eluskaaluhinnad vastavalt eeltoodud sortidele 20—23—30—36 s. kg.

Turustades veiseid eluskaalu alusel tuleb lihakilole hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde pullidel 10—12 s. ja lehmadel 12—14 s. kg.

Vasikate pakkumine keskmine, nõudmine keskmine. Tapetud vasikad maksusid ühes nahaga: rammusad 60—70 s., keskmised 50—53 s ja lahjad 48—50 s kg. Elusvasikate hinnad 29—35—45 s kg. Tendents kaldub nõrgenemisele.

Lammaste pakkumine väike, nõudmine keskmine. Tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta maksusid: rammusad 55—62 s, keskmised 50—58 s ja lahjad 40—50 s kg. Eluslammaste hinnad siseturul 36—39 s kg. Eksportlammaste hinnaks noteeriti 90—95 s kg ning eluskaaluga franko saatejaam 42 s kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tapetud sead ühes peade-jalgadega.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine väliseturul näitas m. n. nõrgenemist. Pakkumine tähtsamatist munatootjaist maist on näidanud suurenemist, mille tagajärjel ka hindade tase nõrgeneb. Kuna siseturul on seisund muutunud kindlamaks, noteeriti meie eksportmunade hinnaks 110 s. kg, ja siseturumunade hinnaks 100 s kg franko kogumispunkt. Noteeritud hind on 10 s kg-lt kõrgem kui e. n.

Kanamunade sissevedu Saksa oli 1937. a. 13 183 (tuh. s.-sada) 1936. a. 10 190 (tuh. s.-s.) vastu, suurenedes seega 29%. Saksa munaturu varustajad maad olid peamiselt

maksusid: noored 75—80 s, lihasead 72—75 s ja rasvasead 68—72 s kg ja peekonkaalulised 75—78 s kg.

Nahkade hinnad: Veisenahad 80 s kg. Vasikanahad 3.75 s tk, kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.20. Lambanahad 2.50—3.75 tükk, sõltuvalt suuruselt ja villa pikkusest. Hobusenahad 12—13 kr tk.

Holland, Taani ja Bulgaaria, kes omasid kogu sisseveost üle poole. Eelistat importis Saksa 1937. a. 279 183 s.-sada 1936. a. 187 733 s.-s. vastu 1935. a. oli sissevedu meilt veelgi väiksem. Kanade arv Saksas on näidanud langust. Dets. loenduse järgi oli kanu 2,92 milj. tk. vähem kui 1936. a. samal kuul. Nimetatud asjaolust nähtub, et omavarustus-küsimust munatootmise alal Saksas ei ole kerge lahendada.

Siseturul maksusid kanamunad s paar:

Tallinnas	14—17	Valgas	13—15
Tartus	14—16	Pärnas	13—15
Viljandis	13—15	Rakveres	12—13

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteeringul 14. skp. Tallina Börsikomitee juures noteeriti Tallinna kohta järgmised piimahinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l. ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 s. l. Piimahinnad püsivad.

Väikemüügil maksus piim linnades piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Seninivalitsenud nõudmise tagasihoidlikkusele näis m. n. toovat pöördet, sest sissevedajad maad näitasid tõusvat huvi oma ladude täiendamiseks. Samal ajal nõrgenes aga lõunapoolkera tootjate maade pakkumispinge, mis koos nõudmise suurenemisega muutis maailmaturuolukorra senisest kindlamaks ja aitas kaasa m. n. esinenud väikesele hindade paranemisele.

Tähtsamail börsidel noteeriti m. n. teraviljadele järgmised hinnad kr kv kohta (sulgudes e. n. keskmised noteeringud):

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	18—19	—	15—16	13
Tartu	14—16	12—13	—	10—11
Viljandi	15	—	—	12
Narva	15	—	—	10
Rakvere	15	—	—	11
Valga	14—15	—	—	10
Pärnu	17—18	13	—	12
Haapsalu	—	—	10	9

Nisu: Chicago 12.56 (12.45), Winnipeg 16.94 (16.76), Hamburg Manitoba I 23.00 (23.00), Liverpool 15.30 (15.20).

Rukis: Chicago 10.81 (10.58), Winnipeg 11.99 (11.85), Hamburg 16.96 (17.00).

Mais: Chicago 8.44 (8.37).

Nisutagavaru hinnati k. a. veebr. algul 279 milj. buš-le aasta tagasi sama aja 313 milj. buš. vastu. Seega on tänavune tagavarade seis 11% väiksem mullu samaaegselt tasemest. Nagu nähtub toodud tagavarade seisust ülevaatest, ülevavad viimased

Nisutagavarad maailmas milj. buš.

	5. II 38	6. II 37	Muutus %-des
P.-Am. Ühendriigid	78	56	+39
Kanada	52	98	-47
Argentiina	10	13	-24
Austraalia	34	77	+9
Inglise	10	8	+25
Merel	39	57	-32
Tähtsamais sadamais	6	5	+20
Kokku	279	313	-11

P.-Am. Ühendriiges seal saadud hea lõikuse tagajärjel e. a. 39% ja tõusevad 78 milj. buš-le. Praegused nisutagavarad Austraalias ületavad aasta tagasi oleva taseme timmarguselt $\frac{1}{10}$. Samuti on ka Inglises ja tähtsamais sadamais olevate nisukogused suuremad m. a. samaaegsest seisust. Seevastu jäävad Kanada ja Argentiina tagavarad tunduvalt maha mullusest seisust. Nii hinnatakse praegusi nisutagavaru Kanadas 52

milj. buš-le m. a. 98 milj. buš. vastu ja Argentiinas 10 milj. buš-le m. a. 13 milj. buš. vastu, mis tähendab vastavalt 47%-st ja 24%-st tagasiminekut. Ka praegu saadetsina merelolevad kogused on 18 milj. buš. ehk 32% väiksemad kui mullu. Vaatamata üksikuis mais e-a-st kõrgemale tagavarade seisule põhjustabki kogu nisutagavarade vähenemist maailmas peamiselt kahe tähtsama müügilikstootja maa — Kanada ja Argentiina — tagavarade vähenemine.

Börsinoteeringud 9. II jäid teraviljul kui ka nende jahvatussaadusil muutmatuks võrreldes nädal tagasi olevate hindadega. Üksikute linnade turgudel on teraviljaga kauplemine endiselt loid, kusjuures hinnad püsivad enam-vähem e. n. tasemel. Rukkist maksti 15—16 s kg, nisust 20—25, odrast 16—20, kaerast 13—14, rukkijahust 17—18 ja nisujahust 27—30 s kg.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Kartuliturul kestab vaikus edasi. M. n. kartulite väljavedu peagu seisis, ainult paarsada kotti saadeti välismaale. K. n. algul laaditakse kartuleid väljaveoks ca 10 000 kotti, mis on suures enamuses söögikartul. Võib loota, et nädala lõpul läheb veel kartuleid välja.

M. n. toodi Tallinna ladudesse mõnikümmeid vagunit söögikartuleid. Praegusist tagavarust Tallinnas peaks jätkuma mõneks ajaks väljaveoks. Kartulite väljavedu Rootsi seisab endiselt. Rootsi kartulite sisseveo andmeist näeme, et peagu kõik sisseveetud kartul ostetakse Eestist. 1937. a. veeti Rootsi

kartuleid 6538 tn, sellest 5900 tn Eestist. 1936. a. olid vastavad arvud 5274 tn ja 5130 tn, vahe veel rohkem meie kasuks.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 14. II s. a. Börsikomitees noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Virumaa raudteejaamades ümarikud kr 2.50—2.60 kv, piklikud kr 2.90—3.10 kv.

2. Tööstuskartul: piiritusvabrikuis 11—13 s tärglise kg ehk kr. 2.10—2.40 kv.

Tendents söögikartuleil tagasihoidlik, tööstuskartulil püsiv.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. püsis Pärnu lahe kalastusoludes endine seisund. Peipsi-Pihkva järve kalasaak nõrgenes, mistõttu kalakauba väljavedu jäi väiksemaks.

Nädala kestel veeti välja värsket kala 13 600 kg, sellest koha 4750 kg, ahvenat 2950 kg, latikat 5000 kg ja haugi 900 kg.

Koha läks Rootsi 3770 kg, šveitsi 670 kg, Tšehhoslovakkiasse 230 kg ja Soome 80 kg.

Latikat ja ahvenat — Soome.

Haugi väiksemais koguseis Soome, Rootsi ja Prantsusse.

Siseturu-kalakaubanduses valitses keskmine elavus. Müügile tuli koha rahuldaval kogusel, milles esines rohkesti nõrgema kvaliteediga odavahinnalist sulakoha.

Tallinna turul müüdi elusvärsket koha 85—90 s kg, sulanud koha 50—60 s kg. Tartu turul vastava kvaliteediga prima ko-

ha 60—75 s kg, nõrgema kvaliteediga — 40—50 s kg.

Tallinna turule tuli müügile mõnesid koguseid peipsi tinti müügihinnaga 30—35 s kg, kuna Tartu turul müüdi tinti 20—25 s kg.

Stigisesest toodangust säilitatud elusvärskest angerjast nõuti Tallinna turul 270—300 s kg.

Teiste kalasortide pakkumine ja nõudmine püsis e. n. tasemel.

Räimekaubandus arenes räämesaagi vähesuse tõttu nõrgalt. Räämehinna Tallinnas 20—28 s kg, Tartus 25—35 s kg ja Narvas 20 s kg.

Erakorraliselt elavalt arenes tursakaubandus. Tallinna turule tuli turski müügile rohkel arvul. Nädala algul püsis tursahind terve kalana 13—18 s kg, lõigatult 20—30 s kg. Laupäeval langes tursahind suu-

rema pakkumise tõttu 10 s kg ja lõigatult 15—25 s kg.

Värskete kilu maksus 50—55 s kg.

Tähtsamate kalaliikide müügihinnad s kg.:

	Tallinn	Tartu	Narva
	12. II	12. II	12. II
Angerjas, värsked	275—300	—	—
Koha, värsked I valik	85—100	60—75	75
Koha, värsked II valik	50—60	40—50	—
Stig, värsked	80—140	65—75	—
Haug, värsked	35—55	35—50	50
Ahven, värsked	30—50	8—80	15—30
Latikas, värsked	40—55	30—60	25—60
Särg, värsked	—	—	—
Säinas, värsked	—	30—35	—
Linask, värsked	— elus	50—60	—
Tint (järve) värsked	30—35	20—25	30
Kiisk, värsked	—	15	—
Luts, värsked	—	30—35 elus	60
Rääm, värsked	20—23	25—35	20
Kilu, värsked	50—55	—	—
Tursk, värsked	10—25	25	—

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

7. veebruaril 1938. a.

PASSIVA

1. Kättevara: — <i>Reserve:</i>		
kuld: rahas ja kangides	34 215 961,77	
välisraha	15 914 119,37	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 441 854,11	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		
kaubavekslid	8 898 612,75	
põllumajandusl.	1 991 973,81	
metsatööstusl.	69 374,78	10 959 961,34
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		
valitsusele	—	
teistele *)	11 188 714,20	
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	3 423 883,76	
6. Muud aktiivid — <i>Other Assets</i>	25 889 715,17	
		<u>103 033 709,71</u>

1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	908 496,77
3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
a) pangatõhed liikvel	47 349 258,—
b) jooksvad arved:	
valitsuse	21 850 527,28
pankade	9 811 949,01
teised	2 549 963,82
	34 212 440,11
4. Muud passiivid — <i>Other Liabilities</i>	15 568 514,38

103 033 709,71

Kättevara vahetõde jooksvate kohustustega: } 61,46 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 474 851,89
Includes Ukr. 1,474,851.89 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE. Briti majandus 1937. a. lõpul. — *British Economy at the End of 1937.*

1937. a. oli briti majanduselu kahtlemata pärastkriisiaegseks soodsamaks aastaks, kuigi aasta lõpu poole oli märgata tunnismärke seisundi nõrgenemise suunas. Suurem osa tööstusest töötas täiskoorimisega ning üksikuid aladel seati üles kõigi aegade rekordi toodangus. Töötute arv langes 1937. a. peagu 1929. a. tasemele. Samal ajal oli kindlustatud töölolevate tööliste arv 1929. a. juunis 10 930 000 ning 1937. a. — 12 327 000. „The Economist'i” indeksi järgi ületas kriitetegevus Inglises 1937. a. tunduvalt 1929. a. taseme. Sama oli märgata pankade läbikäikudes.

1937. a. viimasel veerandil oli briti majandustegevuses märgata teatavat närvlikust, mis oli seletatav välispoliitilise seisundi ning P.-Am. Ühendriige majandusolukorra halvenemisega. Üldiselt jäi aga briti majandustegevus endiselt püsima kõrgele tasemele, lõdvenemist oli märgata vaid ehitus- ja laevaehitustööstuses.

Põllumajandus. — 1937. a. tuleb pidada briti põllumajanduses mitmeti ebaõnnestumuks. Üle 10 000 aakrit (aaker = 0,4 ha) hakati sel aastal kasutama rohumaana ning 91 000 aakrit langes üldse põllukultuuri tarvitusest välja. Teraviljatoodang oli 1937. a. alla keskmist; samuti oli madal söödajuurikate toodang. Kariloomade ja lammaste arv oli e. a-st suurem, sigade arv seevastu aga väiksem. 1937. teisel poolel levis Inglises õige laialt suuja sõratõbi.

Põllumajanduse toetamisküsimuses pandi kehtima skeemid 1937. a. väetisainete tarvitamiseks, loomahaiguste vastu võitlemiseks ning teraviljakasvatuse arendamiseks. Dets. esines põllutöominister parlamendis kavaga, mis nägi ette juurdemaksu piima eest või- ja juustuvalmistamiseks juhul, kui viimaste hinnad langevad alla teatavat taset. Piimahinna stabiliseerimiskavas on ka nähtud ette võimalus tarbe korral piirata või, juustu ja muude piimasaaduste sissevedu sundteel.

Põllumajanduskaubanduse poliitika alal ei toonud 1937. a. mingeid muudatusi. Peekoniskeemile ei suudetud selle sisemaa korralduse osas leida uut vormi. Munaskeemi küsimust arutati mitmel puhul, kuid selle skeemi kehtimapanekust ei tulnud senini midagi välja. Piimaskeem on seevastu töötanud eeskujulikult ning on rahuldanud tootjaid.

Inglise põllumajandusseisund on viimasel ajal ühenduses sõjalise kaitseküsimusega tõmmanud endale suurt tähelepanu. On püütud selgitada briti põllumajanduse osa toiduga-varustamises. Üldiselt on tulnud arvamusel, et suuri ja põhjapanevaid põllumajandusstruktuuri muutvaid ümberkorraldusi Inglises ei ole võimalik sooritada, kuna seks puudub eeldusi. Esmajoones on seepärast pööratud tähelepanu teraviljatoodangu ja söödabaasi suurendamisele ning loomamaterjali parandamisele. Loomulikult nõuab aga nende kavade täitmine kauaaegset ja järjekindlat tööd. Nende kavade läbiviimiseks asutati põllutöoministeriumis vastavad uued osakonnad.

Tööstus. 1937. a. saavutati tööstuse alal rekordtase. Ainult ehitus- ja laevaehitustööstuse alal oli 1937. a. 3. veerandist saadik märgata teatavat tagasiminekut; 4. veerandil oli aga juba märgata mitmel alal tagasihoidlikkust, peamiselt põhjustatuna P.-Am. Ühendriige majanduselu tagasiminekest, mis tahtes-tahtmata manitses ettevaatusele.

Söetööstus. Tegevus söetööstuses oli 1937. a. lõpul väga elav. Söetagavarad on väga väikesed ning rõhuv osa toodangust läheb kindlate lepingute täitmiseks. Süte väljavedu oli elav, vähenemist oli märgata punkrisüte ostudes. Arvestades suurt nõudmist sisemaa ning väljaveo suurenemist on arvata, et söetööstus areneb ka lähemate kuude kestel soodsalt.

Raua- ja terasetööstuses kestis 1937. a. viimasel veerandil kõrgepinge edasi, jõudes vaevalt rahuldada nõudeid. Ta-

gasimine ehitus- ja laevaehitustööstuses ei suutnud mõjustada raua- ega terasetööstuse arengut halvavalt. Tellimisi on ses tööstusharus vähemalt poolele aastale ette, mis kindlustab soodsaid väljavaateid.

Masinaehitustööstuses on seisund endiselt väga soodus. Rida uusi tellimisi raudteeseltsidelt, omavalitsuselt ning relvastustööstusele kindlustavad täistöökoormist masinatööstuse alal mitmeks kuuks. Kuigi autotööstuses oli 1937. a. lõpul märgata teatavat tagasiminekut, töötavad tähtsamad vabrikud täispingega, eriti veoauto-de valmistamise alal.

Laevaehitustööstuses halvenes seisund m. a. viimase 3 kuu kestel, kuigi ehituseloleva kaubalaevastiku tonnaaz oli ca 18% kõrgem kui m. a. samal ajal. Üldiselt soodustab laevaehitustööstust sõjalaevade tellimised mitte ainult Briti valitsuse, vaid ka välisriikide poolt.

Ehitustööstus on vast üksikukuks alaks, kus tagasimineku on olnud märgatav. Ühenduses ehitusmaterjali odavnemisega ning edasiste omavalitsuste ja riiklike ehituskavade täitmisega ei ole võimatu, et selle tööstusala seisund paraneb.

Puuvillatööstuses oli seisund 1937. a. parem kui mitme aasta kestel. M. a. viimasel veerandil halvenes puuvillatööstusseisund puuvillahindade languse tõttu erakorraliselt suure toodangu puhul P.-Am. Ühendriiges. Toorainehinna lange-mine muutis puuvillakaupade ostjaid ettevaatlikeks. Puuvillatööstuse alal on välja-vaated ebaselged.

Villatööstuses oli aasta lõpul märgata paranemist. Dets. asetleidnud hinnaparanemine villale aitas kaasa villatööstuse stabiliseerumisele.

Tööolud. Töötude arv suurenes 13. XII 37 võrreldes eelmise kuuga 166 000 ning tööloojate arv langes samal ajal 136 000. Üldiselt oli dets. töötuid 1 665 407, seega 51 000 vähem kui 1936. a. samal kuul. Tööloojate tööliste arv oli 11 437 000 ehk 200 000 võrra suurem kui e. a. samal ajal. Töölohud 1937. a. lõpul halvenesid ehitus- ja tekstiilitööstuses.

Kaubandus. Sisekaubanduse läbikäik näitas ka 1937. a. lõpul soodsat arengut. Dets. oli jaekaubanduse läbimüük väärtuse järgi 8,3% suurem kui e. a. samal kuul. 1937. a. oli jaekaubanduse läbikäik üldiselt 7,7% suurem kui 1936. Briti oli suurenenud tööstusainete müük — dets. 10% ja 1937. a. — 9,3% võrreldes e. a. sama ajaga.

Väliskaubandus. Briti väliskaubanduse läbikäik 1937. a. oli võrreldes 2 eelmise aastaga tuh. naeltes:

	1937	1936	1935
Sissevedu . . .	1 029 065	847 752	756 041
Väljavedu . . .	521 594	440 605	425 834
Reeksport . . .	75 187	60 769	55 903

Sissevedu Britti 1937. a. suurenes võrreldes e. a.-ga, 21,5% ning väljavedu — 18,4%. Väliskaubandusbilansi passiivsus suurenes ligemale £ 100 000 000.

Hinna- ja palgaimdeksid. Suurkaubandushindade indeks (Board of Trade), 1930 = 100 näitas 1937. a. viimasel veerandil järjekindlat lõdvenemist, langedes 111,2-ilt sept. 107,6-le dets. Elatusmaksumuse indeks (Ministry of Labour) juuli 1914 = 100) näitas dets. langust, olles 159 eelmise kuu 160 vastu. Seevastu tõusis aga palkade indeks dets. 200-le võrreldes 197,5-ga sept.

Kaubanduspolitiika. Briti kaubanduspolitiika olulisemaks sammuks m. a. viimasel veerandil oli ametlik otsus astuda läbirääkimisisesse Inglise-P.-Am. Ühendriige kaubanduslepingu sõlmimiseks. Eeltööd selle kokkulepe saavutamiseks olid käimas juba pikemat aega. Briti ametlikud ringkonnad loodavad saavutada selle lepingu kaudu 54 miljon. naelast lisaeksporti P.-Am. Ühendriigesse. Kaubandus-tööstusringkonnad on ses küsimuses vähem optimistlikud. Tegelikult on Inglise-P.-Am. Ühendriige kaubanduslepingul enam poliitiline kui majanduslik tähtsus.

Inglise-Skandinaavia ja Inglise-Balti riikide vaheliste kaubanduslepingute uuendamisküsimus on Inglise-P.-Am. Ühendriige kaubanduslepingu sõlmimise puhul kui ka briti põllumajanduspolitiika selgusetuse tõttu lükatud edasi teadmatale ajale.

Rahandus. Londonis saavutas kliiringpankade hoiusummade arve 1937. a. dets. kõigi aegade rekordi, jõudes £ 2 330 436 000. Samuti on suurenenud pankade kassaarved. Laenu arve oli 1937. a. viimasel veerandil tunduvalt suurem kui e. a. samal ajal. Dets. oli laenu arve £ 979 092 000, moodustades hoiusummadest 42% (dets. 1936 — 38,2%).

Eelarve täitmine areneb normaalselt. Laekumised 1. I 1938 olid pisut suuremad, kui nähtud ette eelarves. Kulude osas on kulutused relvastuskulude osas tunduvalt suuremad, kui nähtud ette. Erikulude tõttu reitvastusele arvestati, et 1937/38. a. eelarve lõpeb £ 80 milj. puudujäägiga. Praegu on näha ette, et suuremate laekumiste tõttu on see puudujääk väiksem.

Väljavaateid. 1938. a. majandusväljavaadete suhtes ei lähe Inglises arvamused kuigi lahtu. Arvatakse, et majandusseisund Inglises halveneb, kuid mitte suuresti, igal juhul mingil tingimusel samas tempos nagu 1929—31. a. Briti majandusseisundi edasist arengut seatakse sõltuvusse seisundist P.-Am. Ühendriiges. Peaks

Ühendriige valitsusel õnnestuma seada jalgale usaldust majandusringkonnis, suurendada töömahtu, mille tagajärjel toorainete hinnad näitaksid taas paranemist, võib 1938. a. kujuneda majanduse alal Inglises võrdseks e. a.-ga.

Tarbimine sisemaal on Inglises jõudnud tasemele, millest ta vaevalt liigub ülespoole. Kaubanduslähikäigu suurenemine on viimaste kuude kestel toimunud mitte kogusest vaid väärtusest. Väljavaated väljaveo alal on soodsad, osaliselt ka seetõttu, et sisemaised kiired tellimised on juba täidetud ning nüüd on enam võimalusi pöörata tähelepanu ekspordile. Tööstused on peale üksiku varustatud tellimustega pikemaks ajaks. Kõiki arvestades ei tohiks tagasiminek briti majanduses, kui see peaks leidma aset, olla kuigi suur.

Inglise 5 suure panga presidendid avaldasid hiljutipeetud peakoosolekuil arvamust, et briti majandusele läheb oletuste järgi 1938. a. väikesel määral tagurpidi. Igal juhul on aga briti majandus tulevase kriisi vastu valmistatud ette hoopis paremini kui 1929. a.

LEEDU.

Kaupade hinnad ja indeksid Leedus 1937. a.

Commodities' Prices and Indexes in Lithuania in 1937.

Võttes aluseks 1913. a. ja selle indeksiks 100 tõusis 1937. a. üldine leedu hindade indeks võrreldes 1936. a. 59,0 punktilt 65,9 punktile, s. o. 6,9 p. ehk 11,7%. See on lähedane 1936. a., mil indeks tõusis 6,5 p. ehk 12,4%.

Leedu majanduse tähtsama haru — põllumajandussaaduste — hindade indeks tõusis 1937. a. 53,5 p-lt 65,5 p-le, s. o. 22%.

Võttes saaduste hinnad üksikult selgub, et kõige enam on tõusnud loomatoiduhinnad; ristikehinahind tõusis 38,2 p-lt 71,5 p-le ehk 87%; heinad 34,4-lt 62,4-le ehk 81%; suviviljaõled 38,3-lt 67,3-le ehk 76%. 1936. a. dets. maksus tsn. ristikehinu 3,15 lit. ja 1937. a. dets. — 5,90 lit, heinad 1936. a. dets. — 2,40 ja 1937. a. dets. 4,45 lit.

Samuti märgatavalt tõusid viljahinnad: nisu 57,2 p-lt 78,4 p-le ehk 37%;

1936. a. dets. maksus pisu tsn. 10,65 lit ja 1937. a. dets. — 14,60 lit; rukkihinid tõusis 6%, ordad 9,5%, kaeral — 7%, hernel — 23%. Aedvilja — kartulite, peetide, kapsaste — hinnad tõusid 5—10%. Ses rühmas langes ainult linahind 9%.

Teiste, mitte vähemtähtsate põllumajanduskaupade — loomade ja lindude hindade indeks tõusis 1937. a. 43,6 p-lt 48,6 p-le ehk 11%. Lindude hinnad on tõusnud märgatavalt — pardid 25%, haned — 22%, kanad — 7%.

Põrsaste hinnad on tõusnud 22%, nuunisigade — 18%; 1936. a. dets. maksti 4-kuise põrsa eest 27 lit. ja 1937. a. dets. — 33 lit. Pekisea 50 kg hind on tõusnud aastajooksul 38 lit-lt 45 lit; sarvloomade hind — 8%.

Koos loomade ja lindude hindade tõusuga kerksid ka liha ja lihasaaduste hinnad. Selle rühma hindade indeks tõu-

sis 1937. a. 55,1 p-lt 63,4 p-le ehk 15%. Märgatavalt on tõusnud sealih ja selle saaduste hinnad — 16—28%; toorpekk — 28%, suitsupekk — 23%, sealih — 20%, searasv (sulatatud) — 17%, vorstid — 16%.

Munade ja piimasaaduste hindade indeks tõusis 63,4 p-lt 66,5 p-le ehk 5%. On tõusnud taluvõihind 12%, meiereivõi — 10%, koor — 8,5%, piim — 6%. Munade hind langes 2%.

Nimetatud 4 rühma haarab peamiselt talunike poolt müüdivaid saadusi. Nende hindade tõus aitab kaasa põllupidajate osujõu kasvamisele. Järgnevate rühmade kaubad on tööstussaadused ja nende hindade tõus mõjub talunikele vastupidiselt.

Koloniaalkaupade hindade indeks muutus pisut, tõustes 74,2 p-lt 75,9 p-le ehk 2%. Kõige vähem muutusid karusnahkade, nahkade ja nahasaaduste hinnad. Selle rühma indeks 1937. a. tõusis ainult 0,5% — 80,6 p-lt 81,0 p-le. Samal ajal langesid sarvloomade toornahkade hinnad 10% ja lambanahad — 4%.

Riidehindade indeks tõusis 77,6 p-lt 80,6 p-le ehk 3,9%.

Tunduvalt on tõusnud ehitusmaterjali hinnad. Selle indeks tõusis 50,1 p-lt

62,0 p-le ehk 24%. Suurimat tõusu on näidanud rauahinnad — 46%, 1936. a. detsembris maksus kg rauda 28 ct, 1937. a. detsembris — 41 ct. Ehituspuumaterjali-hinnad tõusid $\frac{1}{3}$: männilaudade 1 m³ hind tõusis aasta jooksul 60 lit-lt 80 lit-le ehk 33%, kuuselaudade hind 57 lit-lt 72 lit-le ehk 27%. 1000 telliskivi hind tõusis 60 lit-lt 72 lit-le ehk 20%, 50 kg tsemendihind 3,95 lit-lt 4,50 lit-le ehk 14%, ainult lubjahind jäi muutmatusks.

Küttematerjalihinna indeks tõusis 61,5 p-lt 67,9 p-le ehk 10%. Küttepuid tõusid 10—13%. Kivisehind tõusis 8%; 1936. a. detsembris maksus 100 kg 7,80 lit ja 1937. a. detsembris — 8,40 lit. Turbahind tõusis 14%.

Kaupade hindade indeks Leedus. (1913 = 100).

	XII 97.	XII 96.	XII 95.
Põllumajandussaadused	65,5	53,5	46,2
Loomad ja linnud	48,6	43,6	31,6
Liha, selle saadused ja kala	63,4	55,1	43,4
Munad ja piimasaadused	66,5	63,4	57,8
Koloniaalkaubad	75,9	74,2	80,1
Nahad ja nahasaadused	81,0	80,6	63,8
Riie ja valmisriided	80,6	77,6	78,5
Ehitusmaterjal	62,0	50,1	48,8
Küttematerjal	87,9	61,5	54,1
Üldindeks	65,9	59,0	52,5
Põllumajand.-saaduste indeks	64,8	57,4	47,6
Tööstussaaduste indeks	63,3	62,5	64,0

ITAALIA Itaalia väliskaubandus 1937. a. — Italy's Foreign Trade in 1937.

Itaalia väliskaubandus 1937. a. osutus passiivseks 5 640 milj. liiri võrra.

Sissevedu	13 489 milj. liiri
Väljavedu	7 849 „ „
Sisseveo ülekalaal	5 640 milj. liiri

1936. a. olid vastavad arvud:

Sissevedu	5 832 milj. liiri
Väljavedu	9 829 „ „
Sisseveo ülekalaal	2 059 milj. liiri

Tuleb arvestada, et 1936. a. esimesel 7½ kuul kehtisid sanktsioonid Itaalia kohta ja et okt. algul 1936. a. devalveeriti liir umbes 40%.

Toodud arvud ei sisalda sissevedu Itaalia asumaist ega väljavedu neisse.

Ühes sisseveoga asumaist ja väljaveoga neisse moodustas Itaalia väliskaubandus:

	1937	
Sissevedu	13 489 milj. liiri	
Väljavedu	7 849 „ „	
Sisseveo ülekalaal	5 640 milj. liiri	
	1936	
Sissevedu	6 039 milj. liiri	
Väljavedu	8 547 „ „	
Sisseveo ülekalaal	2 492 milj. liiri	

Sissevedu asumaadest oli 1937. a. 349 milj. liiri (1936. a. 156 milj. liiri).

Väljavedu asumaadesse oli 1937. a. 2 580 milj. (1936. a. 1 717 milj. liiri).